

TEK TARAFLI BAĞIMSIZLIĞININ 9. YILDÖNÜMÜNDE PUTİN'İN ABHAZYA ZİYARETİ

Mustafa Kemal ÖZTOPAL

Blog No: 39
17.08.2017

Mustafa Kemal ÖZTOPAL

Giresun Üniversitesi

Abhazyanın tek taraflı olarak Gürcistandan bağımsızlığını ilan etmesi ve Rusya Federasyonunun Abhazyayı bağımsız bir devlet olarak tanımasının 9. yıldönümüne yaklaştığımız bu günlerde, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Abhazyaya önemli bir ziyaret gerçekleştirdi. 8 Ağustos 2017 tarihinde gerçekleşen bu ziyareti ele almadan önce Ağustos 2008 Savaşını hatırlamakta fayda vardır.

Şubat 2008de Kosovanın bağımsızlığı ilan etmesi ve peşinden birçok devlet tarafından tanınması Rusyayı son derece rahatsız etmişti. Batı ile özellikle Gürcistan ve Ukrayna konusunda mühim fikir ayrılığı olan Putin, Abhazya, Güney Osetya, Kırım ve Transdinyester gibi ayrılıkçı potansiyele sahip bölgelere atıfta bulunarak tepkisini ortaya koymuş ve yine aynı dönemde Rus yetkili makamları Rusyanın Abhazya ve Güney Osetya siyasetinin Kosovaya paralel olarak değişeceğinin sinyallerini vermişti. Gürcistanın AB ve NATO ile yakınlaşma sürecinin hızlandığı bu dönemde Rusya ile Gürcistan arasındaki ipler gerilmiş Gürcistanın Abhazya ve Güney Osetyadaki Rus barış güçlerinin çekilmesini istediği Haziran 2008de Güney Osetya ile Gürcü güçleri arasında çatışmalar baş göstermiştir. 15 Temmuz 2008de Gürcistanda ABD askerlerinin de katılımıyla *Acil Karşılık* adı verilen bir tatbikat gerçekleşeceğinin açıklanması sonrası Rusya da bu ABD-Gürcistan ortak tatbikatına karşı askeri tatbikatlara başlamış ve konu bir adım öteye taşınarak daha uluslararası bir meseleye dönüşmüştü. [1] 7 Ağustos 2008de Gürcistan ordusu, dönemin Cumhurbaşkanı Saakaşvilinin emriyle ayrılıkçı bölgelerde anayasal düzeni yeniden sağlama operasyonu adı altında Güney Osetyaya girince sıcak çatışmanın ilk işareti

gelmişti. Rusya, eski Sovyet coğrafyasındaki etkisini güncel tutmak ve genişletmek için bu bölgelerdeki nüfusa Rus pasaportu verdiği ve diplomatik koruma sağladığı *reimperialization* politikası doğrultusunda Rus vatandaşlarının güvenliğini sağlama adı altında Gürcistana müdahalede bulunmuştur. [2] Tabi ki Rus müdahalesi Güney Osetya ile sınırlı kalmayarak bir diğer ayrılıkçı bölge Abhazyada da kendini göstermiş, Abhazya Gürcistanda ikinci bir cephe olarak açılmıştır. Abhazyanın Karadeniz kıyısında yer almasını kullanan Rusya böylelikle bu cepheye hâkim olarak Gürcistana Karadeniz üzerinden gelebilecek desteği de kırmıştır. Ukraynanın özerk bölgesi Kırımın Rusya tarafından 2014te ilhak edildiği de hatırlandığında Rusyanın bu politikası daha net anlaşılacaktır.

2008 Rusya-Gürcistan Savaşından sonra ortaya çıkan en önemli gelişme şüphesiz ki Abhazya ve Güney Osetyanın tek taraflı olarak Gürcistandan bağımsızlığını ilan etmesi oldu. Dönemin Rusya Devlet Başkanı Medvedevin 26 Ağustos 2008 tarihindeki onayı ile Rusya bu iki bölgeyi bağımsız birer devlet olarak tanımış, böylelikle hem Kosova konusuna misilleme yapmış hem de özellikle Abhazya gibi jeopolitik öneme sahip bir bölgeyi kendi çıkarları yönünde etki altına almıştı. Tüm bunlar, Rusyanın eski Sovyet coğrafyasına yönelmiş Batı genişlemesine gösterdiği tepki olmasının yanında bu bölgelerde Batı ile entegrasyonu hedefleyenlerin cezalandırılması olarak da okunmuştur. Ukraynada Turuncu Devrim sürecinden Kırım ilhakına kadar yaşanan olaylar da bu zincirin halkalarından sayılmıştır.

Konunun Rusya dış güvenlik yapılanması bağlamında da değerlendirilmesi gerekir. Hatırlamalıyız ki, Rusya, 2010da Abhazyaya S300 hava savunma sistemi kurarak bölgedeki askeri varlığını artırdı. Bununla birlikte Abhazya, Güney Osetya ve Rusya arasında 2010da imzalanan anlaşmanın Rusya Federasyon Konseyi tarafından Eylül 2011de onaylanması ile Abhazya ve Güney Osetyada Rus askeri üssü kurulması kabul edildi. Dahası Kasım 2015te imzalanan anlaşmanın bir yıl sonra Putin tarafından onaylanması ile Abhazya ve Rusya arasında ortak bir askeri güç oluşturulması kabul edildi. Böylece taraflardan birinin askeri güvenliğine yönelen tehditlerde ortak bir şekilde harekete geçilmesi hayata geçirildi.

Ağustos 2017de Putin tarafından Abhazyaya gerçekleştirilen ziyarete bakacak olursak öncelikle ziyaretin tarihi dikkat çekmektedir. Abhazyanın tek taraflı olarak bağımsızlığını ilan etmesi ve Rusya tarafından tanınmasının 9. yıldönümü olması önemlidir. Ziyarette Abhazya Cumhurbaşkanı Raul Haçimba ile görüşen Putin, Kafkasyada oluşabilecek tehditlere karşı Abhazya ile daha yakın işbirliği içinde olacaklarını kaydetti. Putin bu ziyarette Abhazyanın güvenliğini ve bağımsızlığını garanti ettiklerini açıkladı. Ayrıca Abhazya ile ticari işbirliği ve gümrük kolaylığı gibi konulara da değindi.[3] Neredeyse hiçbir aktör tarafından tanınmayan Abhazyanın bağımsızlığının Rusya tarafından garanti altına alınması, Rusyanın bu coğrafyada kendi çıkarları dışında meydana gelebilecek değişikliklere izin vermek istemediğini göstermektedir. Turizm ve ekonomi alanında planlanan işbirliği ile de Abhaz ekonomisini daha güçlü ve kendi kendine yeter hale getirmeyi amaçlamaktadır. Bağımsızlık iddiasındaki bir Abhazyanın kendine yeterliliği, bölgede Rusyaya müzahir tüm yapıları etkileyecektir. Gürcistan yönetimi ise bu ziyareti Rusya tarafından Gürcistana karşı yapılan bir provokasyon olarak değerlendirmektedir. Gürcistan ile birlikte ABD de bu ziyarete resmi kanaldan tepki göstermiş, Abhazyayı *Rusya işgali altındaki Gürcü toprağı olarak*

tanımlamıştır. NATO da bu ziyarete sorunun barışçıl ve müzakere yoluyla çözümü konusunda ortaya koyulan uluslararası çabalara zarar verdiği yönünde tepki göstermiştir.

Halen BM, birçok devlet ve muhtelif uluslararası örgütlerce hukuken Gürcistanın bir parçası olarak tanınan Abhazyaya Putin tarafından gerçekleştirilen bu ziyaret, Putinin Kafkasyadaki etkinliğini taze tutma arayışının bir göstergesidir. Abhazya ile ortak askeri güç oluşturma ve bu coğrafyada askeri üs kurma çabaları bunun kanıtı olarak değerlendirilebilir. Putin aynı zamanda 2008de AB ve NATOyla bütünleşmeye çalışan Gürcistana verilen tepkinin ciddiyetinin unutulmamasını da istiyor. Bu anlamda Abhazya ve Güney Osetya konusunda izlediği politikadan vazgeçmeyeceği anlaşılıyor. Dahası, 2014te büyük risk alarak Ukraynaya Kırım üzerinden verdiği karşılık, Transdinyester ve Kuzey Kazakistan gibi kaşınmaya müsait bölgeleri sürekli bir araç olarak kullanabileceğinin işaretini veriyor. Ayrıca Putinin Abhazya ziyaretinin ABD Başkan Yardımcısı Mike Pencenin Gürcistan ziyaretinden bir hafta sonra gerçekleşmesi bir misilleme olarak değerlendirilebilir. Zira Pence, Gürcistanda 30 Temmuz 2017de başlayan *Noble Partner 2017* adlı NATO tatbikatı çerçevesinde gerçekleştirdiği Gürcistan ziyaretinde Trump yönetiminin Gürcistanın NATO üyeliğini desteklediğini belirtmişti. Gürcü hükümeti Avrupa ile entegre olmuş, bir Avrupa Gürcistanı inşa etmeye çalışmaktadır. Putin tarafından Abhazyaya gerçekleştirilen bu ziyaret ve dahası birçok alanda işbirliği yapılması Gürcü hükümetinin bu politikasına da bir tepki olarak değerlendirilebilir.

Sonuçta, Putinin Abhazya ziyareti, arka bahçesi olarak gördüğü ve Rus jeopolitiği için hayati öneme sahip Gürcistanın NATO veya AB ile yakınlaşma çabalarına da bir tepki ve mesaj oldu. Tüm tepkiler ve eleştirilere rağmen Putin, Abhazya ve Güney Osetya üzerinden yürüttüğü Gürcistan politikasından vazgeçeceğe benzemiyor.

[1] U.S. Troops Start Training Exercise in Georgia, *Reuters*, erişim 10 Ağustos 2017, http://www.reuters.com/article/us-georgia-usa-exercises-idUSL1556589920080715

[2] Agnia Grigas, Beyond Crimea: The New Russian Empire, Yale University Press, 2016:26

[3] Denis Pinchuk, Russia's Putin Visits Breakaway Georgian Region of Abkhazia, *Reuters*, erişim 10 Ağustos 2017, https://www.reuters.com/article/us-russia-georgia-putin-abkhazia-idUSKBN1AO1PB

[4] ABD: Putin'in Abhazya Ziyaretini Uygun Bulmuyoruz, Sputnik, erişim 10 Ağustos 2017 https://tr.sputniknews.com/rusya/201708101029643316-abd-putin-abhazya/

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ÖZTOPAL, Mustafa Kemal. 2026. "TEK TARAFLI BAĞIMSIZLIĞININ 9.

YILDÖNÜMÜNDE PUTİN'İN ABHAZYA ZİYARETİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2017 / 39. Ağustos 17. Erişim Kasım 22, 2026. https://avimbulten.org/public/Blog/TEK-TARAFLI-BAGIMSIZLIGININ-9-YILDONUMUNDE-PUTIN-IN-ABHAZYA-ZIYARETI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır